

mini przewodnik

free

7 atrakcji turystycznych
+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

**Troki - Traku istorinis nacionalinis
parkas - Trocki Historyczny Park
Narodowy**

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Troki

Traku istorinis nacionalinis parkas - Trocki Historyczny Park Narodowy

W okolicach Trok w 1991 r. utworzono Trocki Historyczny Park Narodowy. Jego obecny obszar to ponad osiem tysięcy hektarów. Głównym zadaniem parku jest ochrona zabytków archeologicznych, historycznych i etnograficznych na terenie Trok. Ponadto ważne jest też zachowanie wspaniałej przyrody okolic. Są tu przecież połodowcowe pasma pagórków, piękne lasy, a przede wszystkim jeziora. Największym z nich jest Galwa (Galve) z 20 wyspami.

Wśród zabytków materialnych, będących pod ochroną parku, najbardziej godny polecenia wydaje się zespół architektoniczny (pałac i park) hrabiego Józefa Tyszkiewicza na wschodnim brzegu jeziora Galwa w okolicach Landwarowa. Do niedawna funkcjonowała tu jeszcze fabryka dywanów. Teraz budynek jest opuszczony i niszczeje. Podobnie jest także z inną piękną siedzibą Tyszkiewiczów nieopodal kempingu Slenyje. Warto je obejrzeć. Bo już niebawem może to być niemożliwe gdyż w Wilnie się mówi, że obiekty te staną się miejscami wypoczynku prezydenta Litwy.

Największą atrakcją turystyczną parku stanowią rozległe akweny, połączone w system wodny. Większość z kilkudziesięciu jezior, i mniejszych akwenów układa się niemalże w ciąg, idealny do uprawiania sportów wodnych. Sprzęt do uprawiania sportów można wypożyczać na miejscu.

54°39'28"N 24°54'43"E | na mapie:A

Troki

Świątynia karaimska, cmentarz, kibiny

Przy Karaimu gatve 30, znajduje się XVIII-wieczna świątynia karaimska, zwana kenesą. Drewniana z mansardowym dachem, otwierana jest tylko w soboty na nabożeństwa.

Na obrzeżach Trok przy Żalioji gatve, na brzegu jeziora Tatarszki znajduje się stary cmentarz karaimski, dziś prawie w całości porośnięty krzakami. W trockich restauracjach i stylizowanych na karaimskie karczmach można skosztować natomiast typowych, tradycyjnych karaimskich potraw, takich jak duszone mięso z ziemniakami (troškaron;kinta mesa su bulvemis), czy sławne kibinai.

54°39'27"N 24°54'58"E | na mapie:B

Troki

Karaimu gatve

Jedna z głównych ulic w Trokach. Nazwą swą zawdzięcza mieszkającym tu kiedyś licznie, Karaimom. Trafili oni do Trok w końcu XIV w., dokąd ich sprowadził Witold z dalekiego Krymu. Razem ze ściągniętymi wcześniej na Litwę Tatarami, Karaimowie stanowili wierną, przyboczną gwardię księcia.

Karaimowie wyznają wiarę, która wyłoniła się z judaizmu u schyłku VIII w. Nie dopuszcza ona przyjmowania neofitów, dlatego liczba Karaimów na Litwie z roku na rok maleje. Obecnie żyje tu około 400 osób pochodzenia karaimskiego. Największe skupiska są w Poniewieżu oraz na Wileńszczyźnie. Około stu pięćdziesięciu karaimów żyje w samych Trokach. Karaimowie zachowali do dzisiaj swój język i zwyczaje.

Troccy Karaimowie mieszkają w charakterystycznych drewnianych domach, parterowych, z trzema oknami od szczytu. Przy Karaimu gatve 22 znajduje się muzeum etnograficzne, którego ekspozycje poświęcone historii i tradycjom mniejszości karaimskiej. Niestety, podpisy pod eksponatami są wyłącznie po litewsku.

54°39'27"N 24°54'58"E | na mapie:C

Troki

Traku salos pilis - Zamek Trocki

Gotycki zamek z czerwonej cegły wzniesiony pośrodku jeziornej wysepki o powierzchni prawie dwa hektary, to symbol Trok. Zamek wybudowano za czasów Kiejstuta i Witolda na początku XV w. Była to reprezentacyjna rezydencja wielkich książąt.

W szesnastym wieku litewscy książęta już definitywnie przenieśli się do Wilna. Zamek w Trokach był jednak ciągle oficjalną siedzibą władców Litwy. Całkowicie zniszczony został w czasie wojen z Rosją w latach 1654-1667. W takim stanie przetrwał do pierwszej połowy XX wieku. W 1929 r. rozpoczęła się jego rekonstrukcja. Plany odbudowy opracował profesor Stanisław Lorentz. Odbudowę przerwała wojna. Ostatecznie zakończoną ją dopiero w roku 1987.

Obecnie w zamku funkcjonuje muzeum historyczne. Eksponowane są tu między innymi militaria i rycerskie zbroje, wyroby ze szkła i porcelany, kolekcja piszczałek ludowych. Dla polskiego turysty najważniejsza jest tu jednak wystawa obrazująca życie przedwojennych Trok z wycinkami z gazet czy dokumentami polskiej administracji.

Do zamku na wyspie idziemy przez dwa drewniane mosty. Główny korpus zamku, zwany też pałacem zamkowym (pilis rumai), jest oddzielony fosą od zamku przedniego (priešpilis), w którego podziemiach funkcjonuje ekspozycja bursztynów. Podstawową część zamku zajmuje

stumetrowej szerokości dziedziniec, który otoczony jest dwoma dwupiętrowymi skrzydłami krytymi czerwoną dachówką.

Wejście do zamku wiedzie przez kwadratową wieżę o wysokości 33 metry. Cały kompleks otoczony jest murem obronnym. Częstościami gościami na zamku są filmowcy, którzy upodobali scenerię zamku do kręcenia scen historycznych, ale nie koniecznie. Co roku pod koniec lata na dziedzińcu zamku odbywa się przedstawienie opery Pelengi (Popioły), co sprawia na widzach niesamowite wrażenie. Równie rewelacyjne recenzje zebrał koncert fińskiej „Apocalyptic” na dziedzińcu Zamku Trockiego.

54°39'04"N 24°55'56"E | na mapie:D

Troki

Traku pusiasalis pilis

Drugi zamek trocki został wzniesiony na półwyspie, między jeziorami Bernardyńskim i Galwa. Budowę zapoczątkował w latach 1362–1382 Kiejstut. Po jego śmierci Witold dopełnił dzieło Kiejstuta i rozbudował zamek. Z kronik wiadomo, że była to potężna budowla otoczona nie mniej potężnym murem wysokości 9 m. Było tu też 11 baszt. Obiekt zajmował powierzchnię około 4 hektarów.

Do dzisiaj także wewnątrz zamku widoczna jest tak zwana góra ofiarna. Ten sztucznie usypany stok miał być w czasach pogańskich miejscem przekazywania ofiar bogom. Po śmierci Witolda zamek był siedzibą władz województwa i powiatu trockiego. Zbierały się tu także sejmiki szlacheckie. Później zamek został zniszczony podczas walk z Rosjanami (1655). W drugiej połowie siedemnastego wieku na terenach zamkowych znajdował się kościół i klasztor Dominikanów. W latach dwudziestych i trzydziestych ubiegłego wieku była to siedziba garnizonu Korpusu Ochrony Pogranicza.

54°38'46"N 24°56'13"E | na mapie:E

Troki

Šv. Mergeles Marijos apsilankymo bažnyčia - Trocki kościół Nawiedzenia NMP

Świątynia stoi między Vytauto gatve (ul. Witolda), a Birutes gatve (ul. Biruty). Ufundowany w 1409 roku przez księcia Witolda, który obrał NMP za swoją patronkę. Pierwszy kościół został zniszczony w połowie XVII w. Obecna, barokowa świątynia pochodzi z początków XVIII stulecia. Kościół wyróżnia się fasadą z dwoma wieżami. W środku, nad ołtarzem znajduje się słynący cudami namalowany na miedzianej blasze, obraz Matki Boskiej Trockiej. Soda gatve 8.

54°38'34"N 24°56'05"E | na mapie:F

Wilno

Panerių Memorialas - Muzeum pamięci ofiar faszyzmu w Ponarach

Muzeum pamięci ofiar faszyzmu w Ponarach jest zbudowane w miejscu masowej zagłady mieszkańców Wilna i okolic podczas okupacji niemieckiej od lipca 1941 r. do lipca 1944 r. W tym okresie w Górnych Ponarach, na terenie przechowalni paliw, hitlerowcy zamordowali ponad 100 000 osób. Zginęło tu ponad 70 000 wileńskich Żydów, a wśród nich tak wybitne postacie jak Kazimierz Pelczar i Mieczysław Gutkowski z Uniwersytetu Stefana Batorego.

W Ponarach pomordowano również tysiące Polaków oraz jeńców radzieckich różnej narodowości. Po wojnie, w 1948 r. postawiono tu pierwszy pomnik ku czci pomordowanych. A w 1960 r. otwarto muzeum. Jego eksponaty nawiązują głównie do historii holocaustu na Litwie. Następny pomnik postawiono w 1989 r. ku czci pomordowanym Żydom. Kolejny pomnik w 1991 roku poświęcono Polakom, oraz następny w 1993 r. – Litwinom.

Muzeum mieści się przy Agrastu gatve 15. Czynne od 1

marca do 1 grudnia 11.00-18.00, z wyj. wt., czw., i sob.
Wstęp wolny. Dojazd samochodem: z centrum jedzie się
Savanoriu prospektas (d. ul. Legionów), na rondzie przy
Instytucie Fizyki skręcać w Galves gatve, z tej zaś po
niespełna 5 min na lewo w Vilijos gatve.

54°37'38"N 25°09'42"E | na mapie:G

Wilno

Televizijos bokštas - Wieża Telewizyjna

Jest jedną z najwyższych szpil telewizyjnych w Europie. Licząca 326,5 m jest bez wątpienia najwyższym budynkiem w Wilnie, jak zresztą w całym kraju. Wieża łączy w sobie cechy użytkowe z rozrywkowymi, są tu bowiem zainstalowane nadajniki radiowe i telewizyjne, ale też sporą część zajmuje punkt widokowy i obrotowa restauracja „Paukščių takas”. Restauracja i punkt widokowy znajdują się na wysokości 165 m. Stąd roznoszą się widoki na Wilno, ale też okolic w promieniu 50 km. Szczególnie uroczą panorama miasta wygląda wieczorem, gdy zapalają się latarnie uliczne oraz neony reklam i witryn. Pełny obrót podestu obrotowego zajmuje około 45 min.

Dla miłośników ekstremu na wieży na wysokości prawie 200 metrów są przygotowane platformy dla skoków na bungee, czy też ze spadochronem. Z kolei zimą, na okres świąt Bożego Narodzenia, od kilku już lat, wieża jest strojona od stóp do szczytu w noworoczne girlandy i neony, i na kilka tygodni zamienia się w największą w kraju, a być może i na świecie noworoczną choinkę. Niestety, miejsce to dla wielu Litwinów nie kojarzy się z wesołą zabawą, lecz związane jest z tragiczną, najnowszą historią kraju. Tu w nocy z 12 na 13 stycznia 1991 roku żołnierze radzieckich oddziałów specjalnych OMON przypuścili atak na ośrodek telewizyjny i opanowali wieżę nadawczą. W starciach pod wieżą oraz w innych miejscach zginęło 13 cywili. Tamte tragiczne wydarzenia upamiętniają krzyże wzniesione obok wieży oraz wystawa fotograficzna w środku, jak też sama nazwa ulicy, przy której znajduje wieża. Wieża znajduje się w nowej dzielnicy Karoliniszki (Karoliniškes), przy Sausio 13-osios gatve 10 (ul. 13 Stycznia).

54°41'14"N 25°12'54"E | na mapie:H

Wilno

Lukiškiu aikštė - Plac Łukiski

Położony między Gedimino prospektas, Vasario 16-osios gatve, a J. Tumo-Vaižganto gatve. Otoczony ze wszystkich stron prostymi alejkami lipowymi, przecięty siecią ścieżek spacerowych dziś zajmuje powierzchnię około 4 ha. W okresie międzywojennym co roku w dniu św. Kazimierza (4 marca) odbywały się na placu słynne Kaziukowe jarmarki, czyli Wileńskie Kaziuki.

W 1936 r. nazwę Łukiski Rynek zmieniono na pl. Marszałka Piłsudskiego. Po wojnie, w okresie władzy radzieckiej nadano mu imię Lenina, a w latach 1952–1992 stał tu okazały pomnik przywódcy rewolucji. Plac na Łukiszkach jest też miejscem martyrologii narodu polskiego i litewskiego. W okresie 1863–1864 w okolicach placu, będącego wówczas pustkowiem na przedmieściu Łukiszki, rozstrzeliwano polskich patriotów. Stracono tu ogółem 37 osób, wśród nich Zygmunta Sierakowskiego i Konstantego Kalinowskiego – przywódców powstania styczniowego na Litwie.

Na obrzeżach placu, przed kościołem św. Jakuba i Filipa umieszczono tablicę w języku litewskim, poświęconą pamięci tych dwóch zamordowanych przywódców powstania styczniowego na Litwie. Również w więzieniu przy pobliskiej Auku gatve (ul. Ofiarna) podczas ostatniej wojny zamordowano setki Polaków walczących o wolność Ojczyzny. Przy Placu Łukiskim mieści się także dawna siedziba NKWD, w której piwnicach pomordowano wielu Litwinów walczących o niepodległość swego kraju. Informują o tym tablice pamiątkowe na murach budynku.

54°41'22"N 25°16'15"E | na mapie:I

Wilno

Gedimino prospektas - Aleja Giedymina

W dzień przejezdna, na wieczór i noc udostępniana dla pieszych. Stąd dwójaki charakter ulicy. W dzień jest jedną z najbardziej reprezentacyjnych ulic litewskiej stolicy, przy której mieszczą się siedziby ważnych instytucji państwowych, rządu, parlament, resortów oraz banki, hotele, siedziby dużych firm i organizacji. Wieczorem i na noc Aleja Gedymina zamienia się w jeden z najdłuższych deptaków w Europie i długością może konkurować zapewne z kopenhaską Strøgaden.

Wileńska Aleja, z ciągiem ekskluzywnych butików, restauracji, nocnych klubów, kawiarenek, kasyn i innych obiektów przyciąga miłośników rozrywki i „shoppingu”. Aleja ciągnie się na północny zachód od Katedros aikšte (pl. Katedralny) do Žveryno tiltas (most Zwierzyniecki). Biegąc prawie równoległe do lewego brzegu Wilii, łączy kilka miejskich placów - Katedros aikšte (pl. Katedralny), Savivaldybes aikšte (pl. Samorządu), Lukiškiu aikšte (pl. Łukiski), Nepriklausomybes aikšte (pl. Niepodległości).

Przy tej ulicy znajdują się też ciekawe obiekty, które warto zobaczyć: Litewska Akademia Nauk, Biblioteka Narodowa im. Marcina Mażwida (Martynas Mažvydas – autor pierwszej książki litewskiej), Poczta Główna, pasaż handlowy Gedimino 9, czy też ekskluzywne centrum handlowe mieszczące się w przedwojennym hotelu George, zbudowanym według projektu hr. Rostworowskiego, obok dawnego domu handlowego Braci Jabłkowskich.

Na końcu alei, przy moście Zwierzynieckim znajduje się gmach parlamentu litewskiego (Gedimino gatve 53). Nieco schowany, w zieleni skweru przy alei stoi też pomnik Žemaite - wybitnej pisarce litewskiej Juliji Beniuševištiš Žymantiene-Žemaite (1845–1921). Warto też zajrzeć, do księgarni Draugyste (Przyjaźń) z obcojęzyczną literaturą w tym również polską.

Większość budynków przy Alei Gedymina powstała na przełomie XIX i XX w., dlatego styl całej ulicy nawiązuje do eklektyzmu. Aleję wytyczono w drugiej połowie XIX w. Powstał wtedy projekt rozbudowy przedmieścia Łukiszki na potrzeby nowego centrum administracyjnego i handlowego rozrastającego się miasta. Od pobliskiego kościoła św. Jerzego budowaną ulicę nazwano Świętojerską (z rosyjskiego Georgiewskij prospekt), w skrócie – Jerek. W okresie międzywojennym nadano jej nazwę Mickiewicza. Podczas okupacji hitlerowskiej zamieniono nazwę na Fürherstraße, a w czasach Związku Radzieckiego kolejno zmieniano na prospekt Stalina oraz prospekt Lenina. Ostatecznie ulica nosi nazwę legendarnego założyciela miasta, księcia Gedymina.

54°41'16"N 25°16'34"E | na mapie:J

Wilno

Šv. Kotrynos bažnyčia - Kościół świętej Katarzyny

Zamieniona w okresie sowieckim w magazyn, jeszcze do niedawna znajdowała się w opłakanym stanie. Po renowacji jest kolejną perłą architektury wileńskiej. I chociaż kościół częściej służy za salę koncertową, kameralna muzyka wcale nie ujmuje mu świętości. Kościół stoi przy ul. Wileńskiej 30 (Vilniaus gatve). Wybudowany w XVII wieku, już w wieku następnym został gruntownie przebudowany. Kolejna rekonstrukcja, która podniosła kościół z ruiny dobiegła końca na przełomie ostatniego stulecia.

Świątynia znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie skweru im. Stanisława Moniuszki, gdzie też w 1922 r. ustawiono popiersie wybitnego artysty. Skwer i kościół stanowią niejako harmonijną całość architektoniczną. Warto zauważyć, że poza popiersiem oraz pomnikiem w kościele św. Jana, kolejnym miejscem pamięci wielkiego kompozytora, jest tablica na domu kompozytora przy niedalekiej od kościoła świętej Katarzyny, Vokiečiu gatve 29 (ul. Niemiecka). Miejscowi Polacy od lat starają się przekonać władze, by w tym domu otworzyć muzeum S. Moniuszki.

54°40'54"N 25°16'51"E | na mapie:K

Wilno

Kościół Św. Rafała Archanioła i klasztor jezuitów. (Vilniaus Šv. arkangelo Rapolo bažnyčia)

Kościół Św. Rafała Archanioła i klasztor jezuitów w Wilnie został ufundowany przez Michała Koszyca. Zbudowany w stylu barokowym w latach 1702-1730, został zajęty przez armię napoleońską na magazyn, a potem w roku 1832 przez władze carskie na koszary. Wiernym zwrócony w 1860 roku. Po kasacie zakonu jezuitów w roku 1773 klasztor został przekazany pijarom. Kościół znajduje się w dzielnicy Śnipiszki, na stromym brzegu Wilii, na wprost Zielonego Mostu przy ulicy Snipiskiej 1 (Šnipiškiu g. 1).

54°41'34"N 25°16'45"E | na mapie:L

Wilno

Žaliasis tiltas - Zielony Most

Łączy stare centrum miasta z budującym się na prawym brzegu City i na pierwszy rzut oka nie pasuje ani do historycznego starego, ani też do nowoczesnego centrum miasta. Zielony Most zdobią socrealistyczne rzeźby z brązu, przedstawiające proletariuszy i chłopów, studentów i krasnoarmiejców. Niemniej wielu miejscowych oraz turystów (niektórzy tylko z powodu właśnie krasnoarmiejców) uważa ten most za najciekawszy z wszystkich kilkunastu mostów na Wilii.

Chociaż obecny metalowy most powstał w 1955 roku i do 1989 r. nosił imię generała armii radzieckiej, „oswobodziciela” Wilna, Iwana Czerniachowskiego, jego historia sięga kilkuset lat wstecz. Pierwszy most w tym miejscu został wybudowany jeszcze w 1536 r. na rozkaz króla Zygmunta I Starego. Obiekt był murowany, sporych rozmiarów, z daszkiem gontowym i ławkami na wzór ówczesnych budowli. Na moście pobierano tzw. mostowe za przejście na drugą stronę rzeki. Przywilej nie wnoszenia opłaty miała szlachta,

duchowieństwo oraz Żydzi idący w kondukcje pogrzebowym, na położony po drugiej stronie rzeki kirkut. Zyski z „mostowych” przeznaczano na renowację i konserwację mostu. Częściowo most zarabiał też na utrzymanie szpitala przy kościele Trójcy Świętej.

W 1776 roku most przebudowano i po raz pierwszy pomalowano na zielono. Od tego też czasu pochodzi obecna jego nazwa. Most łączy po obydwu stronach Wilii Vilniaus gatve (ul. Wileńska) i Kalvariju gatve (ul. Kalwaryjską) oraz biegnące po przeciwnych brzegach, wzdłuż Wilii, Žygimantu gatve (ul. Zygmuntowską) i Žveju gatve (ul. Rybaki).

54°41'29"N 25°16'48"E | na mapie:M

Wilno

Senamiestis - Stare Miasto

Niewątpliwie głównym traktem Starego Miasta (Senamiestis) jest ciąg uliczek Zamkowej (Pilies gatve) przechodzącej w ulicę Wielką (Didžioji gatve) i kończącej się ulicą Ostrobramską (Aušros Vartu gatve).

Trakt ten uważany jest za historycznie najstarszy w Wilnie. Łączy on bowiem książęcą rezydencję, czyli Zamek Dolny (Žemutine pilys obecnie Valdovu rumai), z Plac Ratuszowym (Rotušes aikšte), na którym mieściła się siedziba władz miasta.

Tu stoją najstarsze, zabytkowe kamieniczki, które dziś mieszczą stylowe restauracje oraz bary, hotele, firmowe butik i sklepiki z pamiątkami. Pamiątki i różnego rodzaju souvenir można też znaleźć na straganach, które ciągną się od ul. Zamkowej aż po Plac Ratuszowy.

54°40'51"N 25°16'60"E | na mapie:N

Wilno

Šv. Dvasios bažnyčia - Kościół pw. Ducha Świętego

Kościół dominikański pw. Ducha Świętego jest jednym z najpopularniejszych wśród turystów z Polski, a wszystko z dwóch powodów. Po pierwsze, nabożeństwa w tej świątyni odbywają się wyłącznie po polsku, a po drugie, kościół ma bardzo ozdobne wnętrze, z licznymi freskami, rzeźbami, obrazami.

Do niedawna w nawie głównej znajdował się Ołtarz Miłosierdzia Bożego z obrazem „Jezu ufam Tobie”. Obraz namalowany został zgodnie z wizją siostry Faustyny Kowalskiej, która w 1931 roku miała wizję Pana Jezusa i podała dokładny jej opis. Przed kilku laty, decyzją litewskich władz kościelnych obraz ten został zabrany i przeniesiony kilka kroków dalej do świątyni Miłosierdzia Bożego.

Niemniej, kościół pod wezwaniem Ducha Świętego jest jednym z najpiękniejszych zabytków Wilna. Jego dzieje sięgają prawdopodobnie początków chrześcijaństwa na Litwie. Jak podają źródła, w swoim liście do papieża, w 1323 roku, Książę Giedymin napisał, że Wilno ma dwa klasztory i kościoły katolickie: franciszkański i dominikański. Pierwszy drewniany kościół dominikański został ufundowany prawdopodobnie przez Wielkiego Księcia Witolda i powstał w 1480 roku. Obecny kościół zbudowany w połowie XVIII w. jest wciśnięty między inne budynki przy ul. Dominikańskiej (Dominikonu gatve 6). W podziemiach kościoła odkryto zbiorowe groby pochodzące z początku XIX w. Prawdopodobnie są to ofiary zarazy albo też żołnierze napoleońscy.

54°40'51"N 25°17'01"E | na mapie:0

Wilno

Dzielnica żydowska

Prawo do zamieszkania na terenie miasta Żydzi otrzymali w połowie XVI wieku. Podczas II wojny światowej na terenie dzielnicy żydowskiej znajdowało się getto. Był to obszar położony między ulicami Dominikańską, Wielką i Niemiecką. Obecnie pozostałości tej dzielnicy możemy zobaczyć przy ulicach Szklanej (Stiklių gatvė; g.), Żydowskiej (Žydų gatvė; g.), Gaona (Gaono g.), M. Antokolskio g., Zaulek Szwarcowy (Šv. Antono gatvė; g.), Mesinių gatvė; g. Są to małe kolorowe sklepiki i restauracyjki położone przy wąskich malowniczych uliczkach.

Do najlepiej zachowanych ulic dawnej dzielnicy żydowskiej należy Szklana (Stiklių gatvė; g.), przy której zachowało się kilka domów wzniesionych w okresie od XVI do XVIII w. Są to kamienice jedno i dwupiętrowe o bardzo ciekawych dziedzińcach. Warto zobaczyć zwłaszcza te pod nr. 6, 7, 8, 12 i 14. W domu nr 24 przy ul. Niemieckiej przyszedł na świat w 1827 r. znakomity krytyk literacki, esteta i historyk sztuki Julian Klaczko, przyjaciel Słowackiego. Stoi tu także popiersie Eliasza ben Salomona Zalmana zwanego Gaonem z Wilna, matematyka, rabina, wybitnego interpretatora Talmudu.

54°40'50"N 25°17'05"E | na mapie:P

Wilno Ratusz

Ratusz, jak na budynek tego rodzaju przystało, stoi na Placu Ratuszowym (Rotušes aikšte). Zajmuje jego południowo-zachodnią część u zbiegu ulic Niemieckiej, Rudnickiej i Wielkiej. Dziś pełni rolę reprezentacyjnej budowli miasta, gdzie odbywają się uroczystości, koncerty, konferencje, przyjęcia, w tym tradycyjny Bal Wiedeński.

Swoją wyjątkowość architektoniczną zawdzięcza znanemu architektowi Wawrzyńcowi Gucewiczowi, który pracował przy budowie Katedry Wileńskiej. Stąd być może niektóre podobieństwa dwóch budynków, dotyczące przede wszystkim fasady z portykiem wspartym na sześciu doryckich kolumnach. Prace nad obecnym budynkiem trwały w latach 1785–1799.

Projekt wileńskiego architekta znalazł aprobatę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Przed ratuszem miał stanąć pomnik króla. Niestety wcześniej miał miejsce trzeci rozbiór Rzeczypospolitej i abdykacja króla Stasia. Od 1845 roku w budynku działał teatr. Tu między innymi odbyła się premiera Halki, Stanisława Moniuszki. Po powstaniu styczniowym teatr polski zastąpiony został rosyjskim.

Dziś Ratusz i Plac Ratuszowy są dopiero co po renowacji. Stanowią harmonijny kompleks otoczony kamieniczkami Starego Miasta, którego nieodzownym akcentem są uliczne kawiarenki otaczające Plac ze wszystkich stron. Na samym zaś placu, przed Ratuszem często odbywają się koncerty, w tym po raz pierwszy w 2008 roku koncert „Lata z Radiem”. Ponadto rokrocznie, we wrześniu tutaj odbywa się jarmark z okazji Dni Wilna.

54°40'42"N 25°17'13"E | na mapie:Q

Wilno Šv. Trejybės cerkve - cerkiew Trójcy Świętej

Cerkiew na tle panoramy miasta wyróżniają zielone kopuły. Świątynia została wzniesiona z inicjatywy Konstantego Ostrońskiego na pamiątkę zwycięstwa nad wojskami moskiewskimi pod Orszą w 1514 r. Zygmunt III Waza przekazał ją na potrzeby unickiego (greckokatolickiego) zakonu bazylianów.

Po pożarze w połowie XVIII w. dokonano przebudowy pod kierownictwem Jana Krzysztofa Glaubitz. Dziś cerkiew ma trzy równej wysokości nawy oraz trzy półkoliste absydy i dwie lekkie wieżyczki. Wnętrze świątyni jest rokokowe. Cerkiew odgradza od ulicy Ostrobramskiej, zabytkowa brama wejściowa - Wrota Bazylińskie. Po kasacie zakonu bazylianów w 1827 r. cerkiew przejęli prawosławni. Zaś na pierwszym piętrze w lewym skrzydle zabudowań klasztornych urządzono więzienie carskie.

Podczas procesu filaretów w latach 1823– 1824 przebywał w nim Adam Mickiewicz, a kilkanaście lat później Szymon Konarski. To tu znajdowała się znana z Dziadów cела Konrada, zlokalizowana w latach 20. przez profesora Juliusza Kłosa. W okresie międzywojennym część klasztoru zajmowało Muzeum Białoruskie im. Janka Kupały. Dziś cerkiew wróciła do zakonu, który czyni starania na rzecz odbudowy świątyni. Aušros Vartu gatve 7b (ul. Ostrobramska) w pobliżu ostrobramskiego kościoła św. Teresy.

54°40'34"N 25°17'19"E | na mapie:R

Wilno Arkikatedra Bazilika - Katedra Wileńska

Znajduje się na rozległym Placu Katedralnym (Katedros aikšte) przy ulicy Šventaragio gatve. W Dolinie Świntoroga (Šventoragio), w czasach pogańskich oddawano cześć najważniejszemu bogowi pogańskiej Litwy, Perkunowi. Katedra stoi więc jako symbol zwycięstwa chrześcijaństwa nad pogaństwem.

Pierwszą, drewnianą katedrę, ufundował król Jagiełło.

Zbudowano ją po chrzcie Litwy, który miał miejsce 10 marca 1387 roku. Na początku XIV wieku drewnianą świątynię strawił ogień. Następnie wybudowano już w stylu gotyckim, a budowie patronował sam Książę Witold. Świątynię przebudowywano potem wielokrotnie. Podczas burzy w 1769 roku zwałiła się wieża zegarowa, która mocno uszkodziła sklepienie kościoła. ówczesny biskup wileński Ignacy Massalski zlecił więc architektowi Wawrzynowi Gucewiczowi opracowanie projektu odbudowy katedry.

Odnowiona katedra, już w obecnym kształcie, oddana została wiernym w 1801 roku. Ta klasycystyczna, ceglana budowla ma kształt wydłużonego czworoboku z ośmioma parami filarów wewnętrznych. Fronton jest ozdobiony portykiem opartym na sześciu doryckich kolumnach. Na szczycie katedry umieszczono trzech świętych - św. Kazimierza, św. Stanisława i św. Helenę, patronów Litwy, Polski i Rusi. Figury dłuta profesora Kazimierza Jelskiego zostały zniszczone w 1950 roku przez władze sowieckie. Po odzyskaniu przez Litwę niepodległości na początku ubiegłego stulecia rzeźby zostały zrekonstruowane i znowu wieńczą portyk katedry. W narożnikach katedry stoją przybudówki kaplic i zakrystii. Po obu stronach bazyliki kryte galerie ze stojącymi w niszach gipsowymi posągami dłuta profesora K. Jelskiego: od strony miasta przedstawiają królów z dynastii Jagiellonów, od Wilii zaś jezuickich świętych.

We wnętrzu znajdują się dwa rzędy ośmiu czworobocznych filarów, które dzielą budowlę na trzy jednakowej wysokości nawy i podtrzymują krzyżowo-beczkowe sklepienia, ozdobione rozetami w kasetonach. Katedra wybudowana jest na planie prostokąta o wymiarach około 50x25 metrów. Są tu tylko dwa ołtarze: kanoniczny – z cyborium w kształcie srebrnej arki i wikariacki, który zdobi obraz Franciszka Smuglewicza pod tytułem: „Zamordowanie św. Stanisława przez Bolesława Śmiałego”.

Wewnątrz katedry znajduje się 11 kaplic: św. Kazimierza, św. Marii Magdaleny (Biskupia), św. Ignacego Loyoli, św. Pawła (Montwidowska), Ukrzyżowania Zbawiciela (Gasztołdowska), św. Jana Nepomucena (Czarna, Częstochowska, Zesłańców), św. Władysława (Wojniańska), Królewska (Niepokalanego Poczęcia NMP, Wołłowiczowska), Zwiastowania NMP (Kieżgajłowska), św. Piotra oraz kaplica Grobu Pańskiego.

Najstarszą z nich jest Kaplica Królewska - Wołłowiczowska, założona w 1473 roku. Jej fundatorem był Kazimierz Jagiellończyk. W 1495 roku biskup Tabor udzielił w niej ślubu Aleksandrowi Jagiellończykowi z Heleną, córką Iwana III. Natomiast w 1547 roku Zygmunt August wziął w tej kaplicy potajemnie ślub z Barbarą Radziwiłłówną, wdową po wojewodzie trockim, Stanisławie Gasztołdzie.

Kaplica św. Kazimierza, chroni relikwie pierwszego świętego ziemi litewskiej - patrona Litwy, królewicza z rodu Jagiellonów. Kanonizacja Kazimierza datowana jest na 1602 rok. Właśnie w tym okresie król Zygmunt III Waza rozpoczął budowę kaplicy przy Katedrze Wileńskiej, a zakończył budowę w 1636 roku jego syn, Władysław IV. W 1648 roku na ołtarzu kaplicy w srebrnej trumnie uroczyscie zostały złożone relikwie Świętego Kazimierza. Spoczęły tu też serce i wnętrzności zmarłego w Mereczu Króla Władysława IV. Szczątki umieszczono pod mensą ołtarza w specjalnych puszkach ze stopu cynku i miedzi. Po zajęciu Litwy przez Związek Radziecki, katedrę zamieniono najpierw w magazyn, zaś od 1956 roku w Galerię Obrazów. Ołtarze i wejścia do kaplic zostały zasłonięte. Relikwie św. Kazimierza przeniesiono do kościoła św. Piotra i Pawła, pełniącego w owym czasie funkcje kościoła głównego litewskich katolików.

Po zwróceniu Katedry Wileńskiej wiernym w 1989 roku relikwie św. Kazimierza uroczyscie były przeniesione na dawne miejsce do kaplicy. Kilkadziesiąt metrów od głównego wejścia do Katedry wznosi się dzwonnica (Arkikatedros varpine). Osobno stojąca i licząca prawie 60 metrów wysokości została wybudowana na resztkach jednej z baszt Zamku Dolnego. Legenda zaś mówi, że jej fundament, to dawna wieża pogańskiego kapłana Krive-Krivejte.

54°41'09"N 25°17'13"E | na mapie: S

Wilno

Pacu rumai - Pałac Paców

Okazały budynek przy Didžioji gatve (ul. Wielka) pod nr 7, to dawny pałac rodu Paców. Obecny kształt budynku jest wynikiem przebudowy Domu Wojewody z przełomu XV i XVI w. Renowacji domu dokonano w 1675 r. z polecenia Michała Paca, sławnego fundatora kościoła św. Piotra i Pawła na Antokolu.

Od czasu przebudowy pałac stał się najwspanialszą magnacką rezydencją w Wilnie, co znalazło odbicie w popularnym powiedzonku: „wart Pac pałaca, a pałac Paca”. Na salonach Pałacu Paców bywali monarchowie Jan Sobieski (1688), Aleksander I czy Napoleon Bonaparte (1812) i inne znakomitości ówczesnego świata. A w 1822 r. odbywały się tu tajne posiedzenia filaretów.

Przebudowany przez Rosjan w połowie XIX w. na pomieszczenia biurowe, znacznie ucierpiał na swej niedysiejszej świetności. Dziś w zabytkowym gmachu rezydują różne instytucje i firmy. Pałac Paców, obok rezydencji Chodkiewiczów i Ogińskich, Oskierków i Radziwiłłów, Sanguszków i Słuszków, Tyszkiewiczów oraz pałaców Namiestnikowskiego czy biskupiego w Werkach, jest jednym z ponad 20 zabytkowych pałaców w Wilnie wzniesionych przez rody polsko-litewskie.

Przy Šv. Jono gatve (ul. Świętojańska) znajduje się inny pałac Paców, wzniesiony w stylu klasycystycznym. Ostatnio budynek ten odkupiły władze Polski na potrzeby placówek dyplomatycznych w Wilnie. W pałacu znajduje się Ambasada, Konsulat i Instytut Kultury Polskiej.

54°40'49"N 25°17'18"E | na mapie: T

Wilno

Vilniaus universitetas - Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego

Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego (Vilniaus universitetas) jest ostatnią nazwą, jaką wileńska wszechnica nosiła w okresie międzywojennym. W swojej kilkusetletniej historii wileńska uczelnia działała pod różnymi nazwami.

Zespół budynków uniwersytecki położony jest w sercu Starego Miasta między Pilies gatve (ul. Zamkowa), Šv. Jono gatve (ul. Świętojańska), Universiteto gatve (ul. Uniwersytecka) i S. Skapo gatve (ul. Skopówka). Była to Szkoła Główna Litewska, Szkoła Główna Wileńska, Imperatorski Uniwersytet Wileński, który został zamknięty przez rząd carski po powstaniu styczniowym. Po przejęciu Wilna przez Polskę uczelnia została wskrzeszona i do 15 XII 1939 r. funkcjonowała właśnie jako Uniwersytet im. Stefana Batorego.

Uczelnia powstała w 1570 roku w Wilnie jako kolegium jezuickie, które 9 lat później (1 IV 1579) Stefan Batory przekształcił w uniwersytet. Po II wojnie światowej, od 1955 r. i do czasów odrodzenia niepodległej Litwy, wileńskiej uczelni narzucono patronat litewskiego działacza komunistycznego Vincasa Kapsukas-Mickevičiusa. Sławę i wpływy uniwersytet zyskał w pierwszej połowie XIX wieku.

Z uniwersytetem nierozdzielnie jest związana działalność wybitnych profesorów i absolwentów, zasłużonych dla kultury polskiej, ale też litewskiej. Związani z nim byli książę Skarga, Poczuć-Odlanicki, bracia Śniadeccy, Mickiewicz i Słowacki, litewscy działacze oświatowi Dowkont (Daukantas) i Staniewicz (Stanevičius) oraz wielu innych.

Budynki uniwersyteckie, to kolejna historia w dziejach uczelni. Rozległy kompleks zabudowań obejmuje sporą część wileńskiej starówki. Zabytkowe budowle, wznoszone w różnych okresach, są łączy w siebie kilka stylów architektonicznych charakterystycznych dla epoki XV-XIX wieków. Na terytorium uczelni znajduje się 12 dziedzińców, które otaczają uniwersyteckie gmachy. Dziedzińce nazwano imionami wybitnych osobistości związanych z dziejami uczelni. Jeśli zaczniemy zwiedzanie uczelni od ul. Świętojańskiej, od strony Pałacu Paców, gdzie mieszczą się polskie placówki dyplomatyczne, to trafimy na dziedziniec Wielki (Piotra Skargi) i kolejno na dziedziniec Macieja Sarbiewskiego, dziedziniec Szymona Dowkonta (F. Smuglewicza) i dziedziniec Arkadowy. Wejście przez bramę od ul. Zamkowej prowadzi na dziedziniec Wawrzyńca Gucewicza, dziedziniec Adama Mickiewicza, dziedziniec Szymona Staniewicza i dziedziniec Konstantego Szyrwidą. Zaś wchodząc od strony ul. Uniwersyteckiej trafimy na dziedziniec Mikołaja Daukszy, dziedziniec Biblioteczny (Centralny), dziedziniec Marcina Poczuć (Obserwatorium) i dziedziniec Apteczny.

Wśród turystów z Polski największą ciekawość wywołują

100

100

